

ZAKONODAVSTVO - OPĆENITO

Dr Viktor Simončić,
samostalni savjetnik

VIKOS, Sisak, Hrvatska

Knin, 23.-24.04.2018.

Europska unija
"Zajedno do fondova EU"

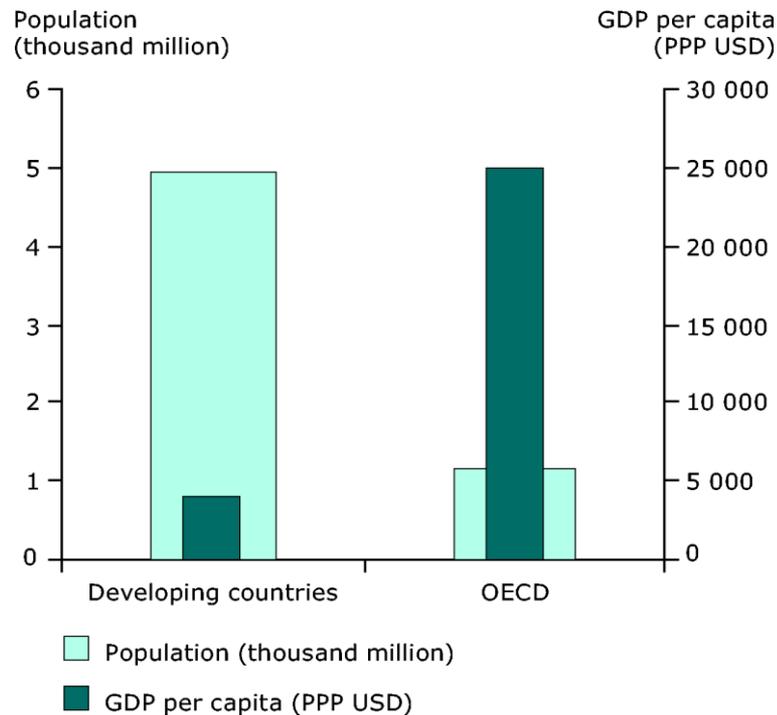
EUROPSKI STRUKTURNI
I INVESTICIJSKI FONDovi

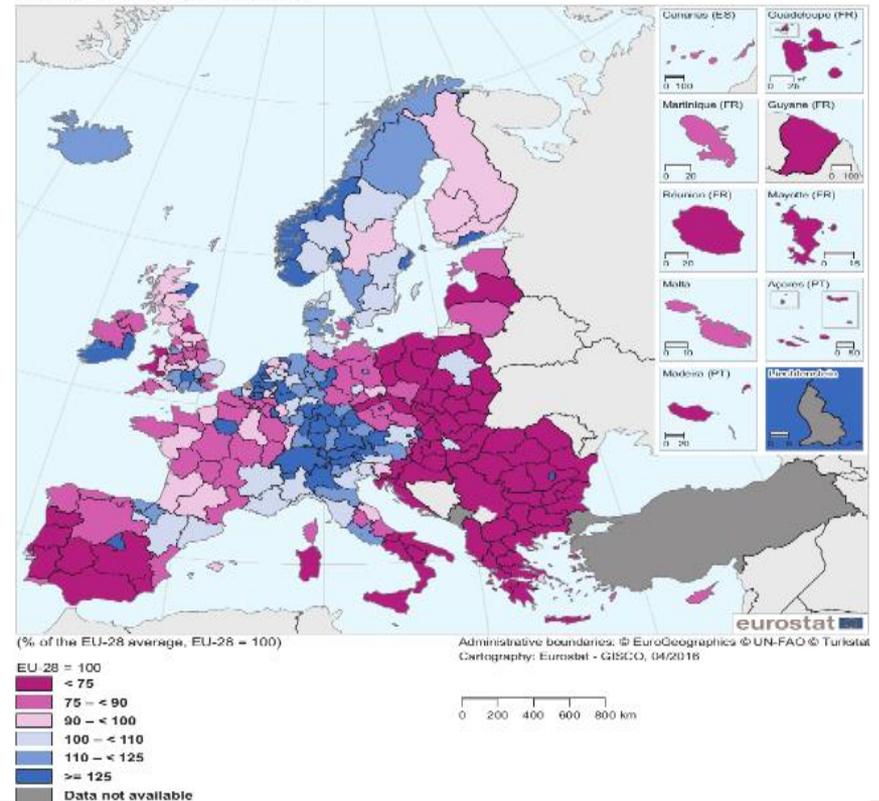
E
S
F UČINKOVITI
LJUDSKI
POTENCIJALI

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.
Sadržaj ovog materijala isključiva je odgovornost Udruge VISOKI JABLANI.

Kako nastaju propisi i obaveze?!

Gross domestic product (GDP) per inhabitant in purchasing power standard (PPS) in relation to the EU-28 average, by NUTS 2 regions, 2014 (*)
 (% of the EU-28 average, EU-28 = 100)

(*) Norway: 2013; Switzerland, Albania and Serbia: national data; Switzerland and Albania: provisional.
 Source: Eurostat (online data codes: nama_10r_2gdp and nama_10_pc)

Mogu li svi na isti način?

- Prosječni BDP stanovnika London – Zapad (539% prosjeka EU-28) je 2014. godine bio 18 puta viši, uz sva ograničenja u prikazu, od Sjeverno – istočnog područja Bugarske (30% prosjeka EU-28).
- I Englezi i Bugari isto

PRILAGODITI SE VLASTITIM MOGUĆNOSTIMA

- EU 28 = 100
- EU 17 (€) = 110
- **SLO = 82**
- **HR = 61**
- Srbija = 35
- BiH = 28
- **Može li Hrvatska s 61 kao netko tko je na 110?**

KAKO DJELUJE EU!

- Osnovni princip djelovanja unutar EU je **jedinstvena obveza** članica u usklađivanju zakonodavstva.
- Sve države koje su članice EU, **moraju u cijelosti uskladiti** svoje zakonodavstvo s **pravnom stečevinom Zajednice** (*acquis communautaire*), *ali to ne znači da se zanemari vlastita stečevina!*

Vrste EU zakonodavstva

- EU Zakoni (EU laws) i EU Okvirni zakoni (EU framework laws - Directives) - **obavezno preuzeti kao zakon**
- Odluke (Decisions) – **obavezno prenijeti u zakonodavstvo**
- Regulative/Pravilnici (Regulations)- **uskladiti u nacionalnom zakonodavstvu**
- Preporuke (Recommendations) – **nije ih obavezno, ali je poželjno preuzeti**
- Mišljenje (Opinion) – **nije obavezno**

O DIREKTIVAMA

EU Direktive kažu
KOJE CILJEVE treba postići,
ali ne kaže KAKO ih postići!

Zbog toga su u zemljama EU implementirani različiti sistemi, sa različitim troškovima implementacije

Kako postupati?

- Propisuje se što je potrebno, ali ne i kako!
- Države imaju mogućnost da iznalaze za njih najprihvatljivija rješenja
- To prenose u nacionalno zakonodavstvo

Različitost je moguća (stanje od prije par godina)

Reciklaža i iskorištavanje	50 – ES, UK i Port. 94 - Danska
Samo reciklaža	36 – Portugal 70 - Belgija
Staklo	34 – UK 93 - Belgija
Papir	35 – Irska 88 - Njemačka
★ Metal	10 – Grčka 86 - Belgija
Plastika	3 – Grčka 49 - Njemačka

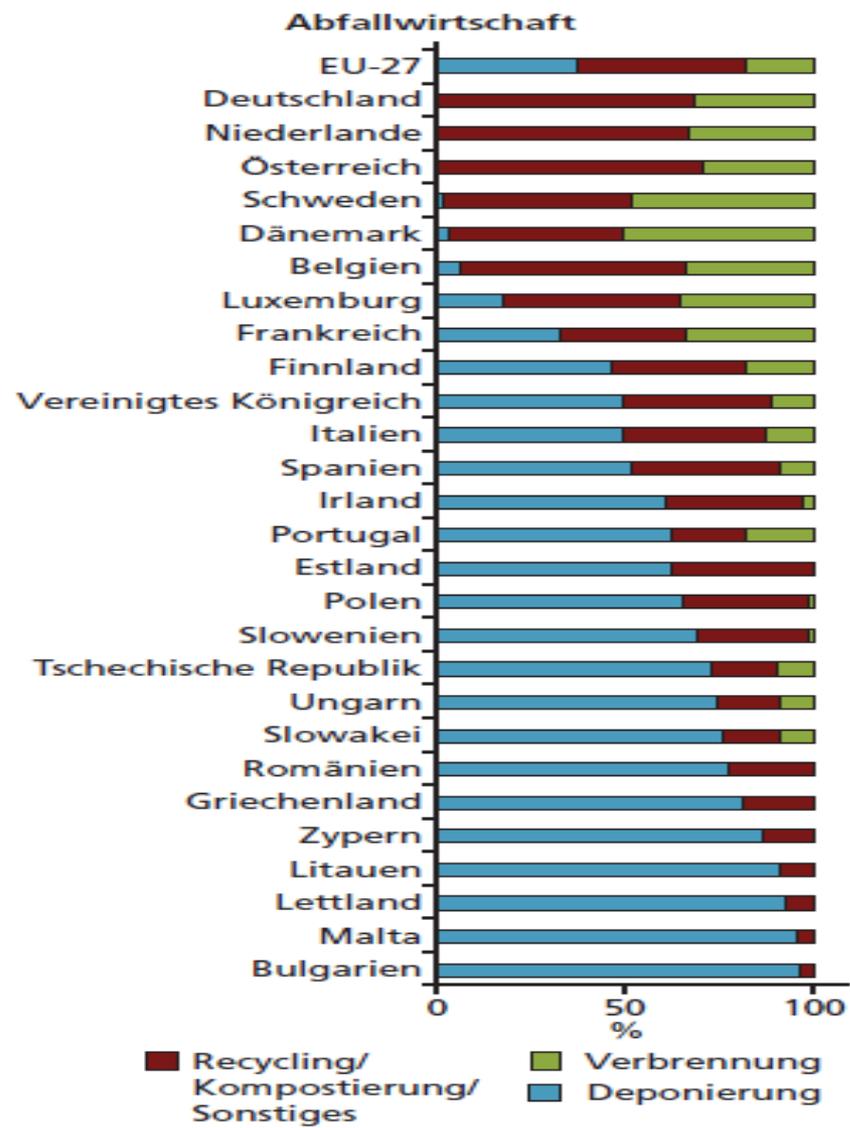
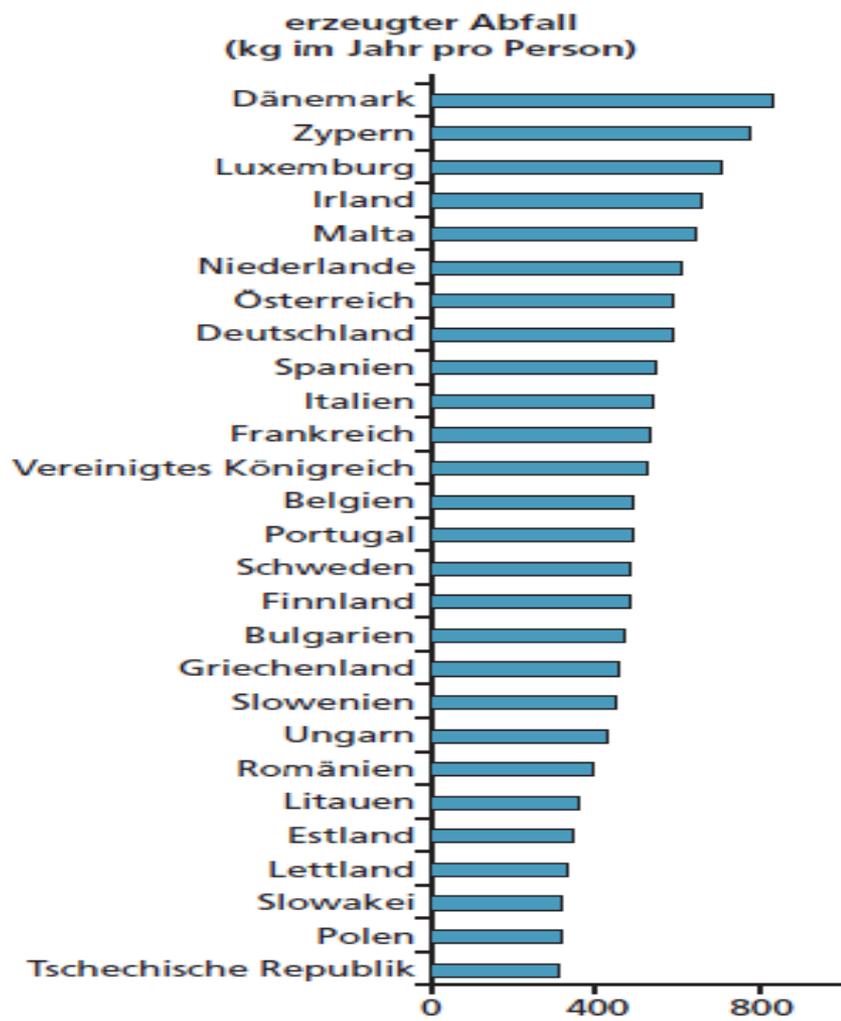

Bild 3: Siedlungsabfallaufkommen und Abfallwirtschaft in der EU für das Jahr 2009

Quellen: Eurostat; Department for Environment, Food and Rural Affairs (DEFRA): Waste Data Overview. 2011

Okoliš je pokriven preko 8 sektora ...

- **Horizontalno**
- **Ambijentalni zrak**
- **Vode**
- **Otpad**
- **Zaštita od radijacije**
- **Kemikalije i GMO**
- **Buka**
- **Zaštita prirode**

Pregled EU legislative – okoliš (stanje prije nekoliko godina)

Table 5c Summary of the EC legislation by Sector

SECTOR	Directives	Regulations	Decisions	Total
Horizontal ¹	5	2	0	7
Air Quality	18	1	10	29
Waste Management	17	3	8	28
Water Protection	11	0	1	12
Nature Protection	4	6	1	11
Industrial Pollution Control and Risk Management ²	6	2	7	15
Chemicals and Genetically Modified Organisms	8	5	4	17
Noise	10	0	0	10
Nuclear Safety and Radiation Protection ³	5	3	0	8
Civil Protection ⁴	0	1	7	8
TOTAL	82	23	39	145

..... s 69 najvažnijih propisa

..... od kojih svaki postavlja iste zahtjeve za
jedinstveno:

- planiranje
- nadzor i izvješćivanje
- izdavanje dozvola
- inspekciju/provedbu zakona
- komunikaciju

PROVEDBENI ZADACI – veza 69 EU propisa (srpanj 2006.)

	Horizont alno	Zrak	Vode	Otpad	Radijacija	Kemikalije i GMO	Buka	Priroda
Planiranje	32	35	36	53	26	9	7	11
Izdavanje dozvola	40	-	10	12	9	13	-	8
Inspekcija	20	-	2	20	9	3	-	7
Nadzor	2	27	18	10	13	-	3	4
Komunikacija	23	22	12	7	7	4	6	6
Izvršavanje	28	40	21	38	16	10	8	25

Provedbeni zadaci

- Svaki od nevedenih 720 zadatak– **od toga 140 vezano samo za otpad** - zahtijeva jasno propisanu proceduru
- Potrebno je izraditi kakav takav, propis, provedbeni akt, standard,.....
- Poneki zahtijevaju donošenje standarda,....i posebne tehničke uvjete

Treba znati da

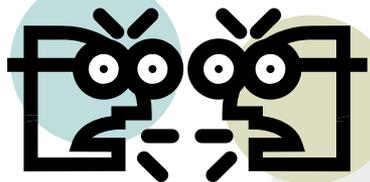
- **ISPUNJAVANJE OKOLIŠNIH ZAHTEVA**
“ODREĐUJE DRŽAVA” – Ministarstvo, a
- **SE PRIMJENA PRVENSTVENO IZVEDI U**
DRUGIM SEKTORIMA (industrija, promet,
turizam...), **OPĆINAMA**, a ne u “Ministarstvu”
- preuzimanje gotovo svake zakonske obveze ima
FINANCIJSKE IMPLIKACIJE – nekoga nešto
uvijek košta!

Kako se donose propisi

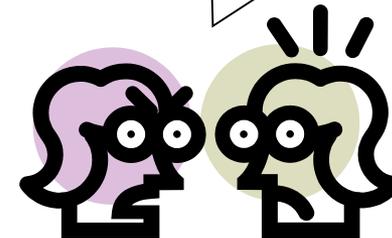
PROBLEM
OTPAD

DOGOVORI, PREGOVORI,
TRAŽENJE KOMPROMISA

PROBLEM
OTPAD

Interesne grupe:
Privreda, NGO,..

Komisije,
Vlade
i
Parlamenti

**RJEŠENJE
PRIHVATLJIVO
“ZA SVE”**

Upravljanje otpadom u EU

Okvirna
legislativa o
upravljanju
otpadom

EU
legislativa o
operacijama
upravljanja
otpadom

EU
legislativa o
specifičnim
tokovima
otpada

Ostala
povezana
legislativa i
legislativa
vezana za
izvještavanje

Princip zakonodavstva: OTPAD nije smeće!

- Zakonodavstvo EU u području otpada pripremljeno je na principima “**slobodnog protoka roba i usluga**”
- Isto kao i kod drugih proizvoda **jasno je propisano što može biti otpad i kada to postaje otpad**
- **Otpad ne mora biti ono što mi želimo da bude odn. što nam ne treba!**

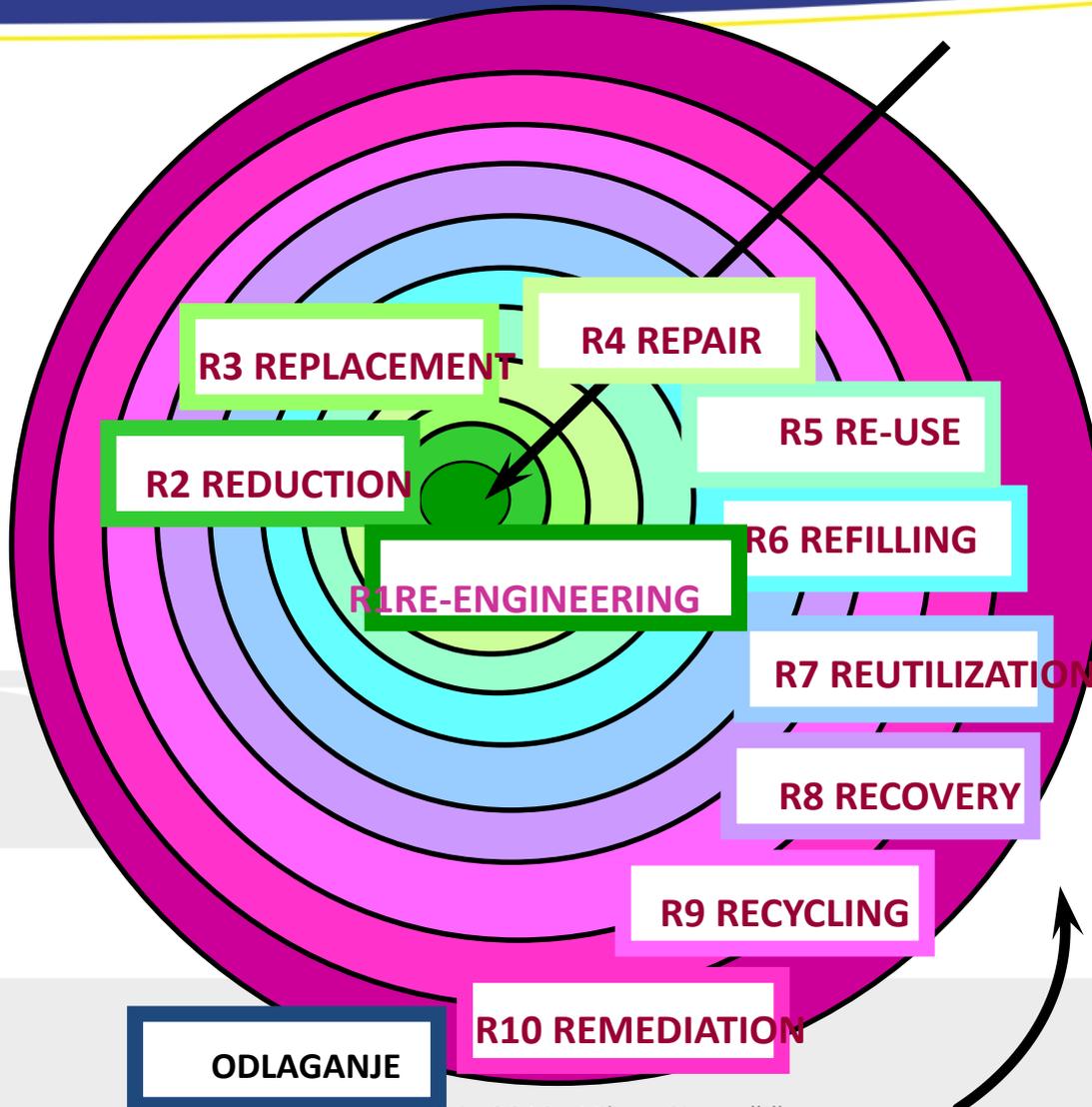
- Kao i sa drugim robama **točno se određuje što se smije uraditi s pojedinim vrstama otpada**
- Uz uvažavanje činjenice da je **otpad = roba**
posebna pažnja se posvećuje **opasnom otpadu koji zahtjeva poseban nadzor**
- Ali i postupanje s opasnim otpadom spada u **aktivnosti koje se reguliraju na tržišnom principu!**

Zašto je striktno određeno što je otpad?

- Prije svega se radi o:
 - **Ekonomskim razlozima** – svima se priznaje jednak trošak u proizvodnji – jednakost na tržištu – uspješniji je onaj koji to bolje napravi, ali ne i onaj koji to uradi na nedozvoljen način – on se eliminira iz tržišne utakmice
 - **Potiču se novi poslovni tokovi** – kada se stvore prije svega **ekonomski preduvjeti** neki od otpada postaje stvarna sirovina, koja se više “financijski” ne vealorizira kao otpad

- Odpad se smatra sirovina na krivom mjestu

10 R STRATEGIJA

Zakonodavstvo iz područja otpada

**Okvirna direktiva za otpad
(2008/98/EEC)**
**Direktiva za opasni otpad
(91/689/EEC)**

Titan dioksid (78/178/EEC)
Ambalaža (94/62/EC)
Ulja (75/439/EEC)
PCB i PCT (96/59/EC)
Baterije (91/86/EEC)
Kanalizacioni mulj (86/278/EEC)

Spaljivanje komunalnog otpada
(89/429/EEC i 89/369/EEC)
Spaljivanje opasnog otpada
(94/67/EEC)
Izgradnja odlagališta
(COM(97)105)

**Transport, uvoz i izvoz
(EEC/259/93)**

Okvirna legislativa o upravljanju otpadom (1)

- Direktiva (2008/98/EU) Evropskog parlamenta i savjeta **o otpadu** – prethodna verzija Direktiva 2006/12/EC
- Direktiva Savjeta 91/689/EEC (12 decembar 1991.godine) o **opasnom otpadu**
- Odluka 2000/532/EC koja uspostavlja **listu otpada**
- Regulativa (EC) Br. 1013/2006 Evropskog parlamenta i saveta (14 juni 2006. godine) o **transportu otpada**

Okvirna legislativa o upravljanju otpadom (2)

Legislativa o upravljanju otpadom/postupanje:

- Direktiva Savjeta 1999/31/EC (26. april 1999. god) o **odlaganju otpada na deponije**
 - Odluka komisije od 17. novembra 2000 godine uspostavlja **upitnik za zemlje članice** po pitanju implementacije Direktive 1999/31/EC
- Direktiva Savjeta 2000/76/EC (04. dec. 2000. god) o **spaljivanju otpada**
- Direktiva 2000/59/EC Evropskog parlamenta i Savjeta (27. novembra 2000. god) o **prijemu otpada u lukama.**

 NAPOMENA: PREGLED MOŽDA NIJE DO KRAJA PRILAGOĐEN TRENUTNOM STANJU – NIJE BITNO ZA POTREBE RADIONICE JER SE PRIKAŽUJE PRINCIP ZAKONODAVSTVA A NE TUMAČENJE POJEDINE OBAVEZE

NOVA OKVIRNA DIREKTIVA – novi izazovi

- Nova okvirna direktiva o otpadu (2008/98/EU) donosi velike novine

- “Stara direktiva”

- "otpad" - znači sve tvari ili predmete koje vlasnik odlaže, namjerava odložiti ili se traži njihovo odlaganje sukladno jednom od kategorija otpada navedenoj u listi otpada i utvrđenoj u provedbenom propisu

- **Nova Direktiva** nadopunjuje definiciju otpada sa:
 - **End-of-waste (EoW)**: sadrži precizan kriterij, kako bi se utvrdilo kada određeni otpad prestaje biti otpad. Uključuje kriterije učinkovitosti reciklaže ili oporabe/recovery. Precizira kada se obrađeni otpada može smatrati (sekundarni) proizvodom .
- **Nus-proizvod** je definiran kao tvar ili predmet koji izravno proizlaze iz proizvodnog procesa, iako to nije bila svrha, a nužni je dio procesa proizvodnje. **Nus-produkt** se smatra da nije otpada ako se može osigurati okolišno prihvatljivo iskorištavanje i ako se može koristiti izravno, bez daljnje obrade ili prerade.

Stara Direktiva

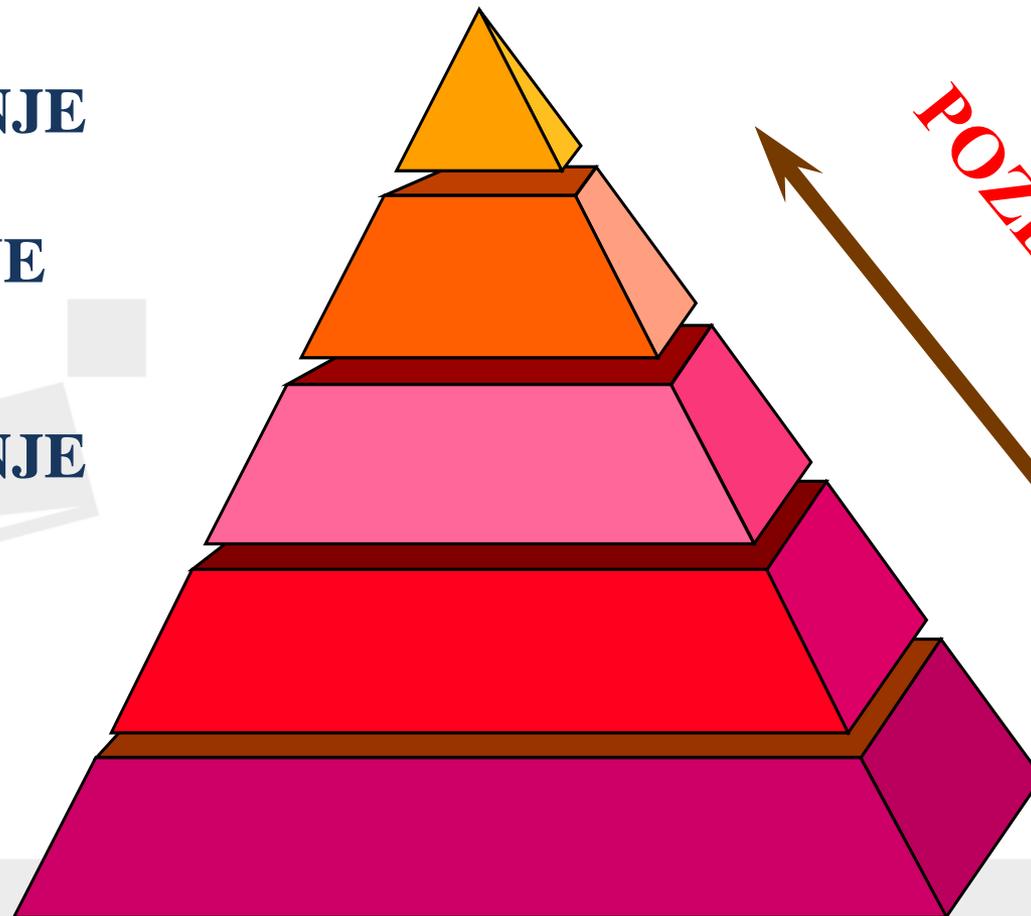
IZBJEGAVANJE

SMANJIVANJE

RECIKLIRANJE

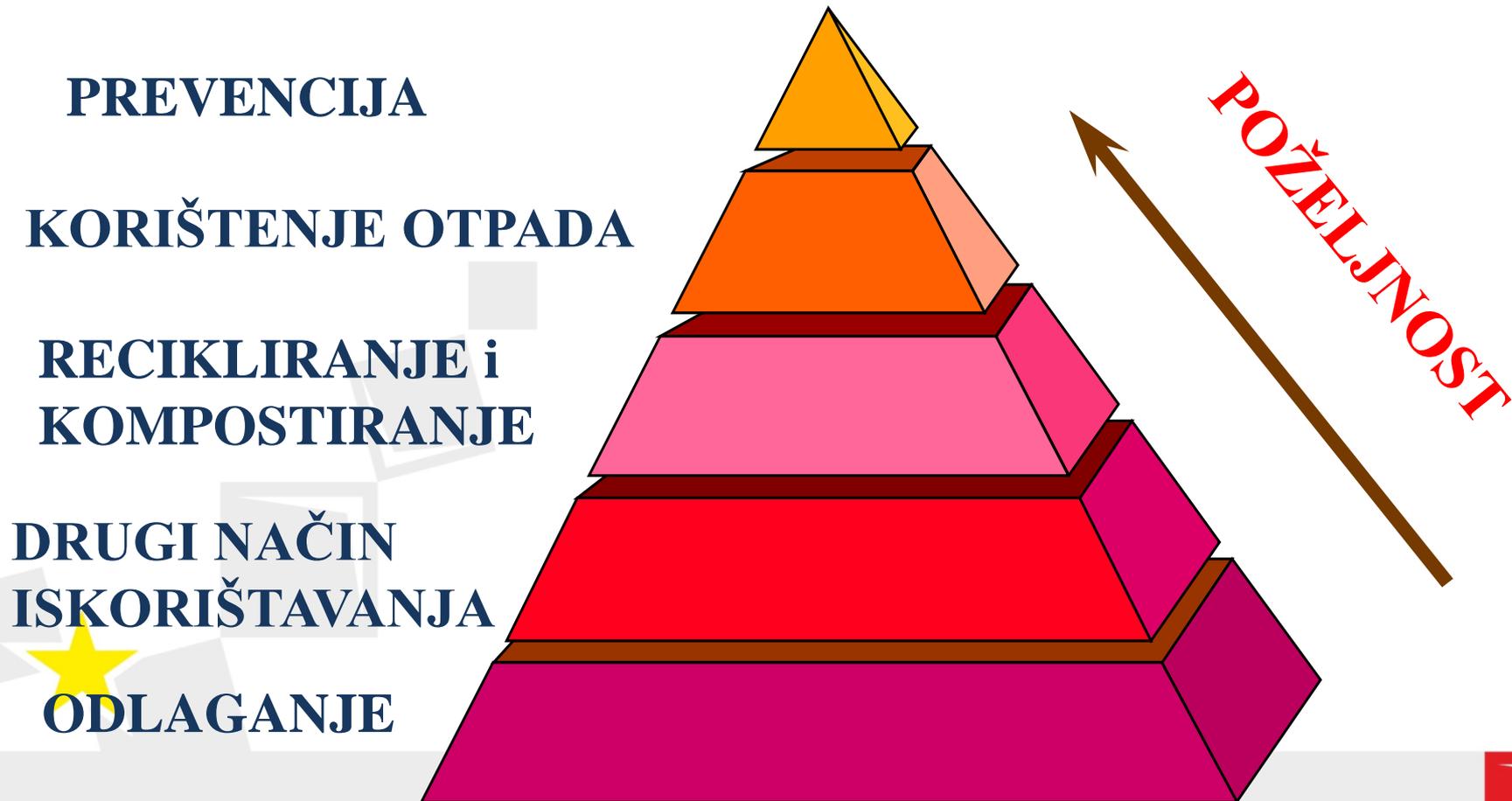
OBRADA

ODLAGANJE

POŽELJNOST

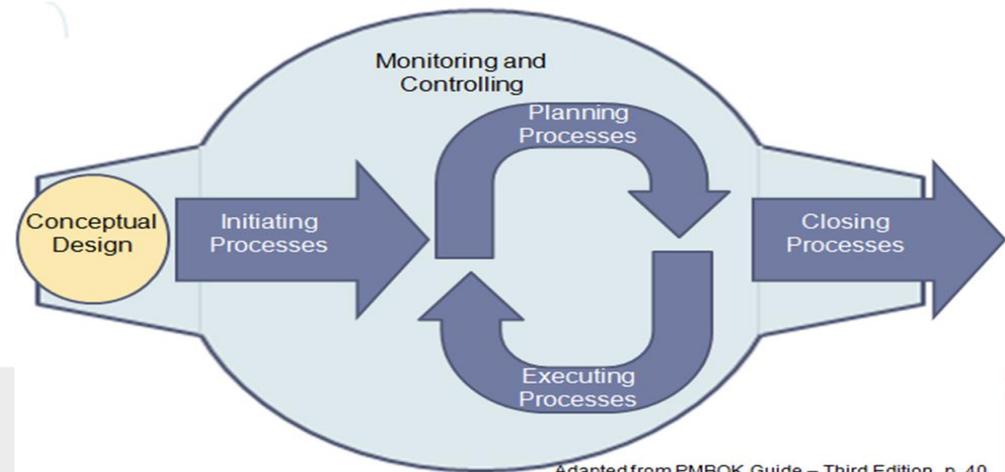
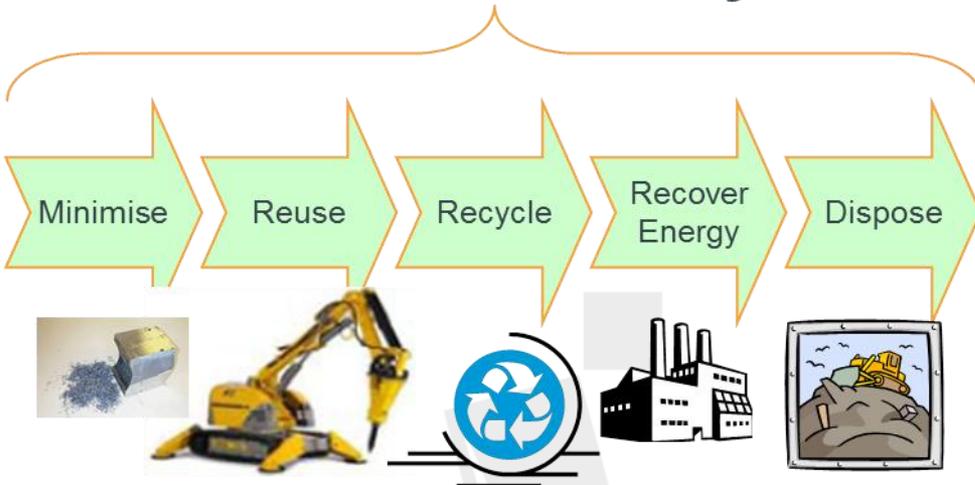
Nova Dierktiva

PONOVNO KORIŠTENJE I ISKORIŠTAVANJE OTPADA

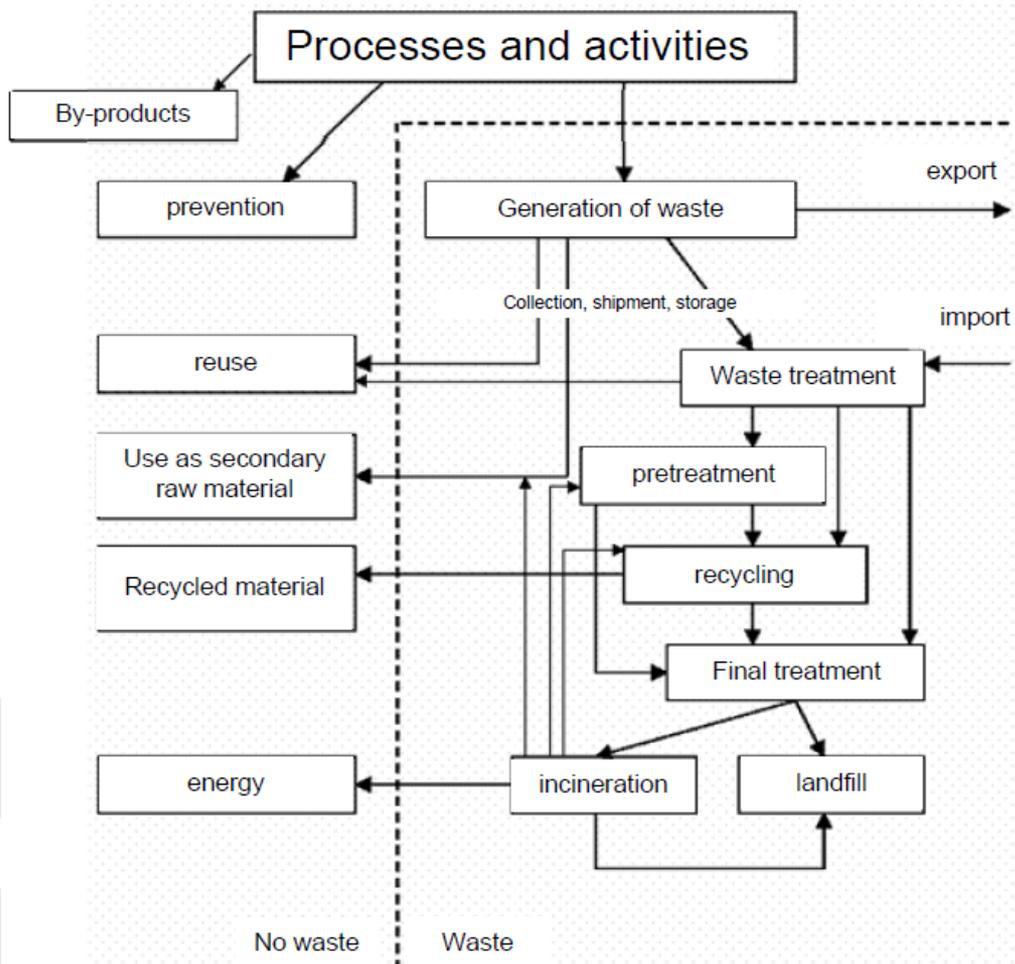
- **Ponovno koristiti** - bilo koja operacija kojom se proizvodi proizvod ili komponente koje nisu otpad, a ponovo se koriste. To može biti i za istu svrhu za koju su koncipiran.
- **“Priprema za ponovno korištenje”** uključuje provjeravanje, čišćenje ili popravak proizvoda ili proizvodnih komponenti kako bi ih ponovno koristili bez daljnje pre-obrade.
- **Recikliranje** je bilo koja operacija kojom se otpadni materijala preradi u proizvode. Recikliranje uključuje kompostiranje (preradu organskih materijala). To ne uključuje energetska oporabu niti preradu u materijale koji će se koristiti kao gorivo ili materijal za prekrivanje.
- **Oporavak/Recovery** obuhvaća sve operacije kod kojih je glavni rezultat da otpad posluži korisnoj svrsi zamjenjujući druge materijale koji bi se inače koristili kako bi udovoljili pojedine funkcije. Ova definicija omogućava klasifikaciju spalionica kao “recovery”, ako ispunjavaju određene kriterije učinkovitosti definirane ovom Direktivom.
- **Zbrinjavanje** znači svaku radnju koja nije oporavak/recovery, npr. odlaganje u ili na zemljište (npr. odlagalište, itd.), trajno skladištenje (npr. smještanje u rudnike, itd.), spaljivanje, itd.

Waste Hierarchy

Adapted from PMBOK Guide – Third Edition, p. 40

Granica između odpadaka i “ne odpadaka”

Strategija zero waste – nula otpada:

- ODGOVORNOST INDUSTRIJE – PROIZVOĐAČA OTPADA (početak lanca otpada – izvor nastajanja)
- ODGOVORNOST LOKALNE ZAJEDNICE (konac lanca)

Figure 64: Borderline between waste and non-waste

POSEBNI TOKOVI “ISKORISTIVOG” DIJELA OTPADA

- **Ambalaža**
- **Gume**
- **Otpadna ulja**
- **Stari automobili**
- **Bijela tehnika**
- **Baterije**
- **Građevinski otpad**
- **BIO masa**

Legislativa o posebnim tokovima

- Stara ulja – Direktiva 75/439/EEC
- Titanium Dioksid – Direktiva 78/176/EEC (plus)
- Direktiva 86/278/EEC o korištenju mulja u poljoprivredi
- Baterije i akumulatori – Direktiva 91/157/EEC
- Ambalažni otpad – Direktiva 94/62/EC (plus)
- PCB i PCT – Direktiva 96/59/EC
- Stara vozila – Direktiva 2000/53/EC
- WEEE – Direktiva 2002/96/EC

• *NAPOMENA: PREGLED MOŽDA NIJE DO KRAJA PRILAGOĐEN TRENUTNOM STANJU – NIJE BITNO ZA POTREBE RADIONICE JER SE PRIKAZUJE PRINCIP ZAKONODAVSTVA A NE TUMAČENJE POJEDINE OBAVEZE*

Još neka povezana EU legislativa

- Direktiva Savjeta 76/769/EEC o približavanju zakona, **regulative i administrativnih zahtjeva** Zemljama članicama
- Direktiva Savjeta 80/68/EEC o **zaštiti podzemnih voda od zagađenja**
- Direktiva Savjeta 85/337/EEC o **procjeni efekata određenih javnih i privatnih projekata na okoliš**
- Direktiva Savjeta 91/271/EEC o **urbanom tretmanu otpadnih voda**
- Direktiva Savjeta 96/61/EC o **Integrisanom sprečavanju i kontroli zagađenja**

Opasni otpad

- Kontrolirano upravljanje opasnim otpadom
- Bazelska konvencija o kontroli prekograničnog prevoza opasnog otpada
 - Konvencija koja spriječava zbrinjavanje opasnog otpada u državama s smanjenom kontrolom i nižim standardima
 - Zbrinjavanje otpada u drugim državama je dozvoljeno samo ako tamo vrijede isti ili viši okolišni standardi nego u državi izvoznici

Radioaktivni otpad

- Često se posmatra odvojeno od ostalih vrsta otpada radi opasnosti i specijalizovanih agencija koje se brinu za ovu vrstu otpada i (gotovo da) niti u jednoj državi na spada u područje KLASIČNOG OKOLIŠA
- Radi se o potrebi za posebnim nadzorom i kontrolom

HRVATSKA: Ograničenja u vezi odlaganja biorazgradivog komunalnog otpada

- Najveća dopuštena masa biorazgradivog komunalnog otpada koja se godišnje smije odložiti na svim odlagalištima i neusklađenim odlagalištima u Republici Hrvatskoj u odnosu na masu biorazgradivog komunalnog otpada proizvedenog u 1997. godini iznosi:
 - 1. 75 %, odnosno 567.131 tona do 31. prosinca 2013.
 - 2. 50 %, odnosno 378.088 tona do 31. prosinca 2016.
 - 3. 35 %, odnosno 264.661 tona do 31. prosinca 2020.

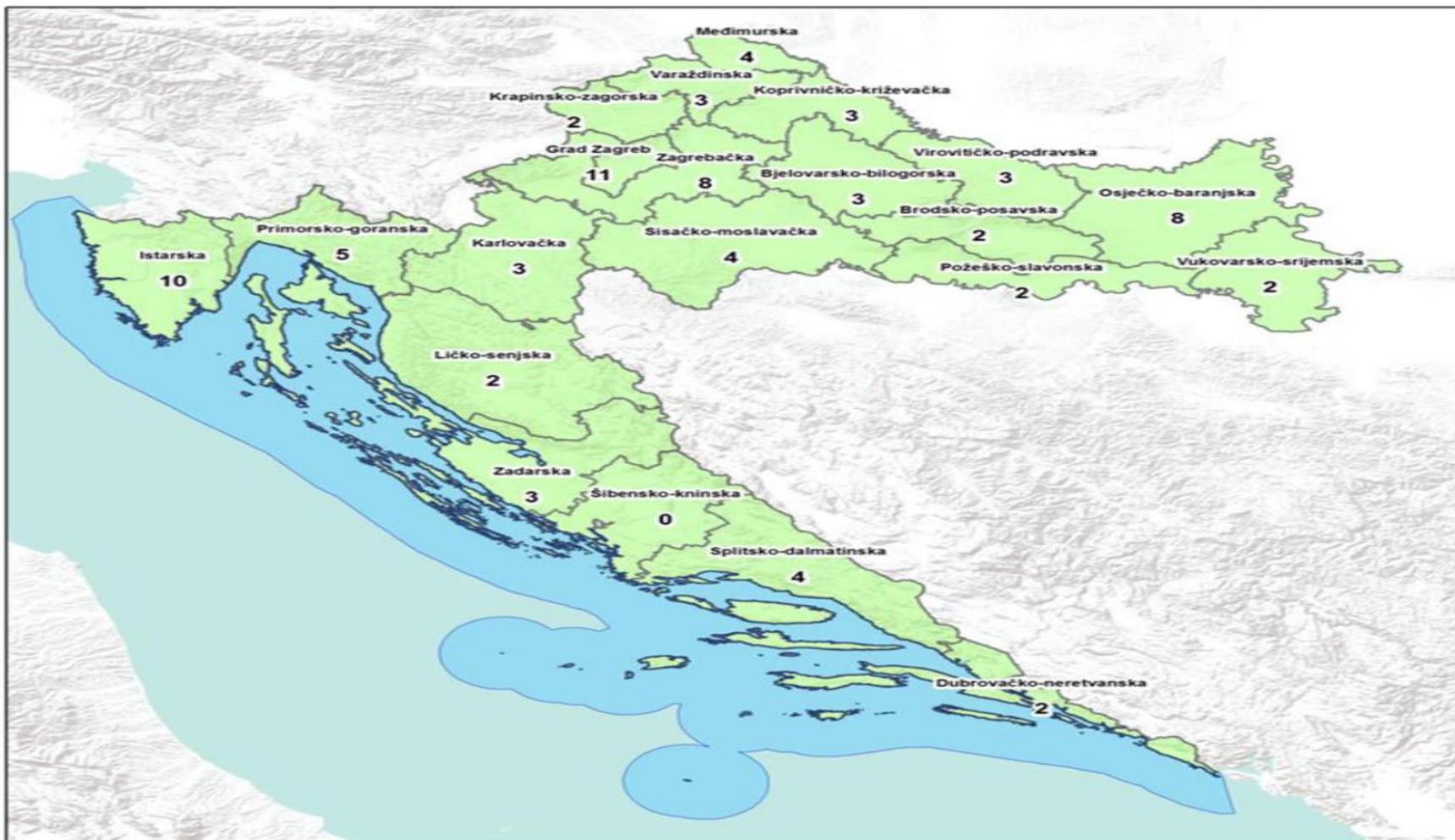
HRVATSKA: Ograničenja u vezi odlaganja otpada na neusklađenom odlagalištu

- Najveća dopuštena masa otpada koja se godišnje odlaže na svim neusklađenim odlagalištima u Republici Hrvatskoj iznosi:
- 1.710.000 tona do 31. prosinca 2013.
- 1.410.000 tona do 31. prosinca 2014.
- 1.210.000 tona do 31. prosinca 2015.
- 1.010.000 tona do 31. prosinca 2016.
- 800.000 tona do 31. prosinca 2017.

Članak 35.

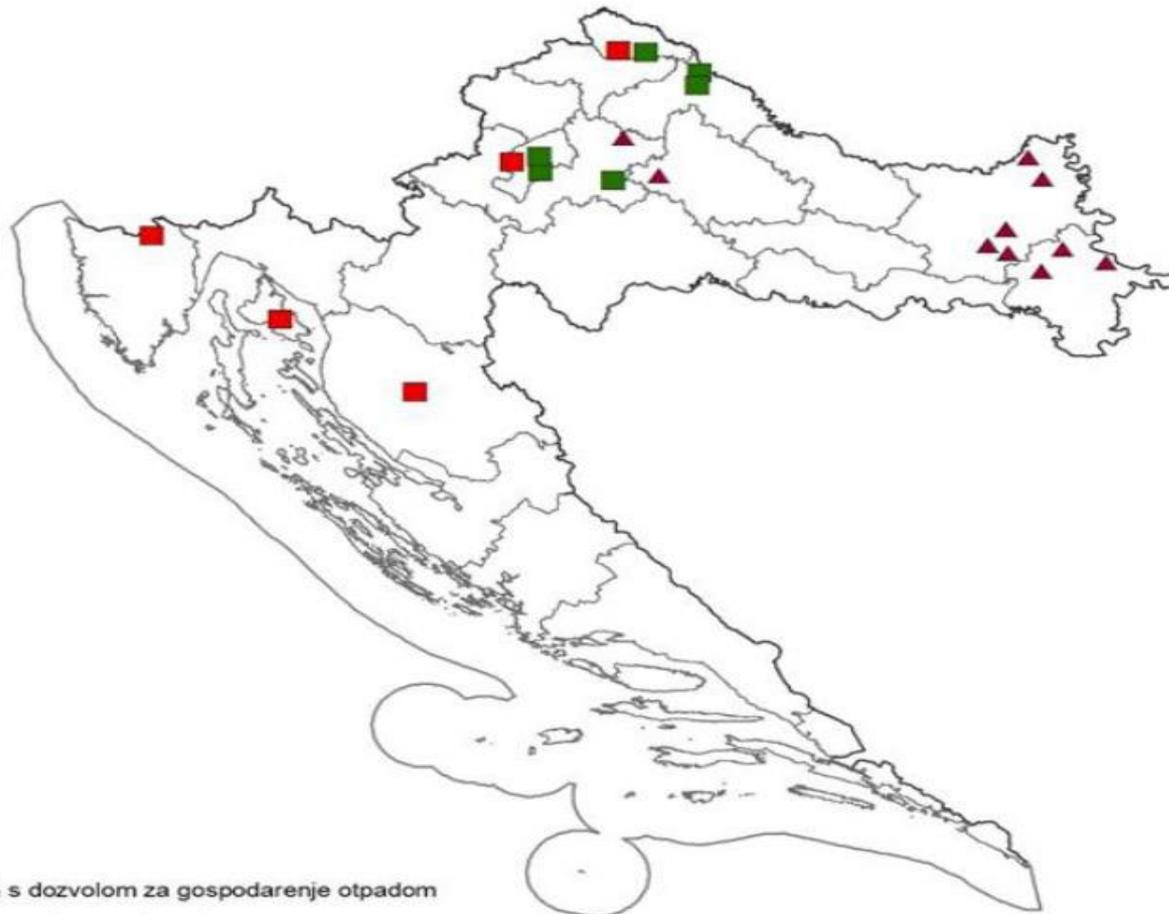
- (1) Jedinica lokalne samouprave izvršava obvezu odvojenog prikupljanja problematičnog otpada, otpadnog papira, metala, stakla, **plastike** i tekstila te krupnog (glomaznog) komunalnog otpada

Broj reciklažnih dvorišta u pojedinim županijama u 2016. godini (HAOP)

Pregled kompostišta

Pregled kompostišta i bioplinskih postrojenja u RH

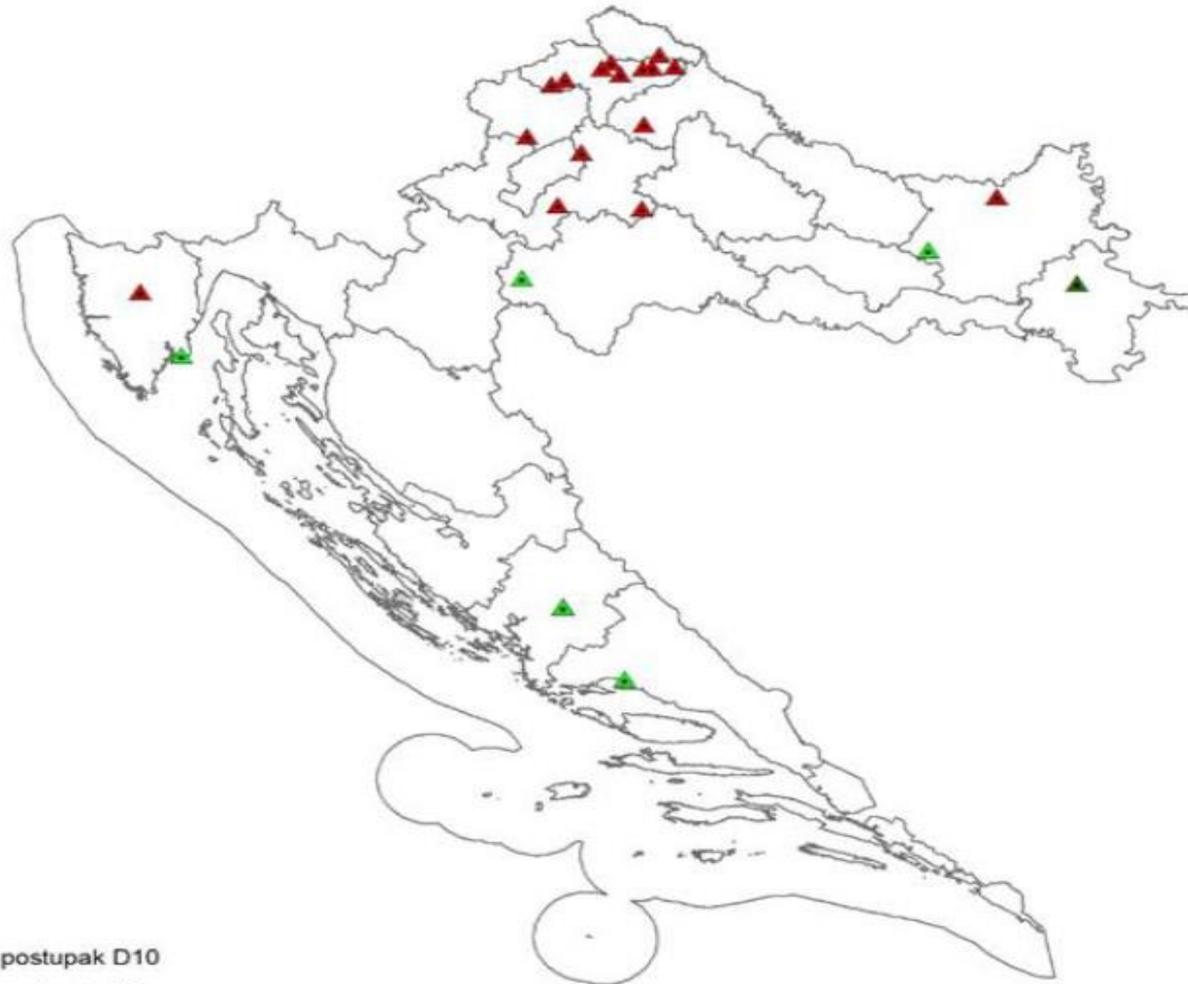

Kazalo

- ▲ Bioplinska postrojenja s dozvolom za gospodarenje otpadom
- Kompostišta - Aktivna s valjanom dozvolom
- Kompostišta - Nisu aktivna

Postrojenja za energijsku uporabu

Postrojenja za energetska uporabu i spaljivanje otpada u 2016. godini

Kazalo

- ▲ Tvrtnka s dozvolom za postupak D10
- ▲ Tvrtnke s dozvolom za postupak R1
- ▲ Tvrtnke upisane u Očevidnik energetskih oporabitelja određenog otpada

Planirani CGO

Vodilje

- Otpad nije samo “smeće”
- Otpad nije “prljav”, “nepoželjan” i ne odlaže se “daleko od očiju”
- Otpad je ROBA! Slobodan protok roba i usluga!
- Sve članice postupaju na način da ispune ciljeve, moguća su odstupanja ako su **okolišno** prihvatljivija
- Dozvoljen je izvoz, ali samo prema višem **okolišnom** standardu
- Otpad postaje tek ono što se više ne može ni na koji drugi način iskoristiti

DRUŠTVO

ŽELJE

MOGUĆNOSTI

TREBA BITI
JAKO OPREZAN

I onda.....

- Gdje je u svemu “kvaka 22” da budemo racionalni
- Tko ili gdje je najslabija karika?

POTENCIJALI POTENTIALS

TEHNIČKI / TECHNICAL

EKONOMSKI / ECONOMY

TRŽIŠNI / MARKET

DRUŠTVENI / SOCIETAL

BARIJERE
BARRIERS

ULOGA POJEDINACA oni pokreću

Vjetar promjena

AKTIVNO
PODRŽAVAJU
PROMJENE

50%

AKTIVNO SE
SUPROTSTAVLJAJU
PROMJENAMA

20%

20%

5%

ČEKAJU DA
VIDE ŠTA ĆE SE
DESITI

5%

vođe
promjena

uključuju
se prvom
prilikom

čekaju da vide
što će se
desiti

samo kada
nema dru-
gih opcija

nikada ne
žele
promjene

Korisni linkovi

- <http://www.eea.europa.eu/themes/waste/about-waste-and-material-resources>
- <http://www.eea.europa.eu/>
- <http://ec.europa.eu/environment/waste/legislation/index.htm>

Hvala na pažnji!!!

Europska unija
"Zajedno do fondova EU"

EUROPSKI STRUKTURNI
I INVESTICIJSKI FONDovi

ESF
UČINKOVITI
LJUDSKI
POTENCIJALI

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.
Sadržaj ovog materijala isključiva je odgovornost Udruge VISOKI JABLANI.

